

28 augustus 2016 Ds. Wout Huizing

Thema: kijken naar de toekomst!

Numeri 13: 17-20; 27-30

In de afgelopen twee maanden zijn er gesprekken geweest met een groepje uit de gemeente om na te denken over onze toekomst als gemeente. We zijn klein. Er moet veel gebeuren. We zijn gemiddeld van een behoorlijke leeftijd en hoe gaan we dan verder? Nadenken over de gemeente.

Weet u wanneer de start was? 1968, afscheiding Bethel. 1971 44 leden

Hoogtepunten? Ledental rond 2000?

En deze kerk werd aangekocht in 1975 Er was moed nodig voor zo'n stap.

Net weer verbouwd. Er is moed voor nodig om de komende jaren samen, als gemeente onze taak in deze stad te vinden en in te nemen. Immers: de kerken in Nederland lopen leeg.

Wat denkt u: 1 op de hoeveel gaat nog naar de kerk? Nog maar 25% van de Nederlanders is christelijk, 18% gaat naar de kerk. 1 op de 5 dus. Meer dan 50% geeft aan atheïst of agnost te zijn. Je moet maar durven om zo gek te zijn nog naar de kerk te gaan en te geloven. Het wordt ons niet makkelijk gemaakt in de huidige tijd.

Ik som dit eens op, omdat het volgens mij in het gedeelte dat we vandaag hebben gelezen gaat over moed en angst en de vraag hoe je besluiten neemt en naar de toekomst kijkt. Maakt het wat uit wat we doen en laten als gemeente? En wat Gods beloften zouden kunnen betekenen voor ons vandaag de dag?

We lazen het verhaal van de 12 verspieters.

Ik weet niet hoe u dit verhaal hoorde toen het gelezen werd. Voor mij riep het wel direct associaties op met de actuele situatie in Europa. Ik dacht terug aan berichten voor mijn zomervakantie dat er een 'slapende IS-cel' van ca. 20 mannen zou zijn in een opvangcentrum in Nijmegen. Je zou kunnen zeggen dat dat lijkt op dit verhaal over verspieters die erop uit gestuurd worden om te verkennen hoe het land eruit ziet, omdat je een poging wil doen het land, waarvan je weet dat het een goed land is, over te nemen. In het licht van dergelijke nieuwsberichten vind ik dit verhaal in de bijbel maar moeilijk te verteren. Kun je wel klakkeloos meegaan met het bericht hoe al die andere volkeren die het land Kanaän bewoonden, zonder enige aarzeling plaats dienen te maken voor een nieuw volk? Omdat God het heeft beloofd. Ja, ja.

Wat God wil of wat mensen willen? denk ik dan. Zo kun je mooi God voor je karretje spannen. Zo voeren er ook groepen moslims strijd in de naam van God. En zo kun je je verplaatsen in die mensen in Kanaän. Fantaseer het maar eens naar onze huidige situatie, wij die het geluk hebben in het fort Europa te zijn geboren. Wij zouden plaats zouden moeten maken voor volkeren die uit het Zuiden naar het Noorden willen komen om de armoede (de woestijn) te ontvluchten en welvaart te vinden voor zichzelf en hun kinderen. Een verontrustende maar o zo reële situatie, waarmee we terecht worstelen. Want van wie is een land? Van degenen die er toevallig op wonen of van iedereen?

Het is een complexe vraag en niet eenvoudig en eenduidig te beantwoorden. Maar zoals ik het Oude Testament probeer goed te begrijpen, moeten we ons verplaatsen in het joodse denken van toen en daarin behoort de hele aarde, dus alle landen, tot de Enige, en tot de Enige alleen. De aarde is van God. Land behoort dus niet aan de volkeren die toevallig ergens

wonen. Daarom worden zinnen in de mond van God gelegd als: “ga naar het land dat ik je geef.” In deze mentaliteit zijn volksverhuizingen verplaatsingen van Godswege. En in die zin heeft God dus bepaald, zegt de Thora, dat de Israëlieten het aan hen beloofde land zullen beërven. Van God. Zoals kinderen van hun ouders erven. Ze zijn er nu vlakbij, op het punt de volgende stap in hun geschiedenis te zetten: het beloofde land binnengaan. Durven ze op God te vertrouwen? Kunnen ze zich eraan overgeven dat ze dit land mogen ontvangen?

Als we dit verhaal horen, niet als een historisch verslag of een verdediging waarom zij dit land mochten innemen, maar als een getuigenis, een geloofsverhaal dan komt er misschien ruimte voor ons hier een actuele boodschap te beluisteren. En dat gaat het volgens mij over moed en angst.

Nog even het verhaal in het kort.

De Israëlieten vertoeven nu al 40 jaar in de woestijn, na hun bevrijding uit Egypte, onder aanvoering van Mozes. Wat hebben ze veel meegemaakt. Na de wonderbaarlijke redding uit Egypte kenden ze in de woestijn vele moeilijkheden.

Er was geen eten. Maar op een ochtend zeiden ze: “ma na?” “Wat is dat?” Het was manna, brood en kwakkels. Toen was er geen water. Er kwam water uit de rots.

Het volk had er vaak geen vertrouwen in en mopperde wat af. Maar God ging hen voor in een wolkkolom en wees de weg.

Mozes moest oudsten aanstellen om recht te spreken.

Ook de tien woorden werden gegeven, een verbondssluiting met God.

En zo werd het hoog tijd dat aan die woestijnervaring een einde komt. En dat moment is aangebroken.

Het volk staat bij de grens van het land dat God hun voorvader Abraham allang had beloofd: Kanaän, het beloofde land. Maar kennelijk hebben de Israëlieten niet bar veel fiducia in deze belofte. Ze willen zekerheid: is dat nieuwe land echt zo vruchtbaar en goed en wat zullen ze tegenkomen aan weerstand?

Mozes besluit om verspieders te sturen, zeg maar rustig spionnen. Under cover.

En wat draagt hij hen op?

“Ziet het land aan: hoe is het? En de gemeenschap die daarop woont: is die sterk of zwak, is die klein of juist groot? En hoe is het land: goed of juist slecht? En hoe is het met de steden: open legerplaatsen of juist vestingen? Hoe is het land? Is het vet of schraal? Is er geboomte of helemaal geen?”

Kortom: De Eeuwige heeft ons weliswaar een rozentuin beloofd, maar ga eerst eens kijken hoeveel stekels er aan die rozen zitten.

De mannen die worden uitgedragen, hebben klinkende namen. Hoor maar:

Sammua – God heeft gehoord. Safat – Hij verschaft recht; Palti – mijn toevlucht,

Ammiël – mijn volk is God; Setur – verborgen, beschermd. Jozua – God redt.

Namen die veel zeggen over het geloof in God. Die hoort, die verschaft mensen recht, die is een toevluchtsoord en heeft het volk op het oog. Ja God is het die redt en beschermt.

Prachtig als je met die namen onderweg bent. Wat een geloofsvertrouwen!

Eentje springt er met zijn naam uit: Kaleb. Die naam doet denken aan *keleb* en dat is: hond.

Geen rijke naam. En Kaleb staat ook alleen, zo zal blijken.

De verspieders blijven 40 dagen weg. Niet toevallig dus. 40 staat symbool voor een periode van geloofsbeproeving, of van geloofsversterking. Net als de 40 jaren in de woestijn die ze achter de rug hebben, net als de 40-dagen die Jezus later doorbrengt in de woestijn: een periode van bezinning op zijn leven en zijn taak in deze wereld.

De mannen vervullen hun opdracht en kijken rond. En komen terug met een gigantische druiventros aan een stok. Het moet door twee mannen worden gedragen. Probeer dat maar eens voor te stellen. Wat een bewijs brengen ze mee dat het daar vruchtbaar land is!

Ze hebben goed nieuws en slecht nieuws. En wat ze zeggen is hoogst merkwaardig: jawel, het beloofde land is een land van melk en honing, geen twijfel daarover. Je kunt het zo zien, kijk naar die tros druiven, niet normaal zo groot, MAAR...

En als mensen MAAR zeggen, dan moet je opletten. Dan hoor je wat ze er écht van vinden. Ik heb niets tegen die vluchtelingen, maar... Mensen mogen van mij best naar de kerk gaan, maar... Ik geloof wel in God, maar...

Maar... luidt het slechte nieuws in: de mensen die daar wonen zijn heel groot en sterk en zien er niet al te vriendelijk uit. En ze vertellen over het beloofde land waar een ijzersterke gemeenschap woont, de steden zijn ware vestingen, onmogelijk te veroveren, sterker nog, er wonen daar zelfs Enakieten. Enakieten zijn reuzen, voorgekomen uit de paring van gewone mensen en gevallen engelen....

Het lijkt wel of we hier beland zijn in een Arthur-roman. Waar moedige ridders een onbekend koninkrijk vol gevaren moeten binnentreden en het gevecht met reuzen en draken moeten aangaan.

Uit archeologische vondsten komt naar voren dat er in Kanaän helemaal geen sterke vestingen waren, en ook geen onoverwinnelijke volkeren in het land Kanaän, laat staan reuzen. Dit verhaal maakt dus vooral duidelijk dat de verspieders na 40 dagen bang zijn geworden en bevangen door angst. En ze jagen het volk angst aan. Terwijl ze aan de ene kant weten en onderschrijven dat dit echt een land van melk en honing is, het beloofde land zeggen ze tegelijk: maar...het is onneembaar.

Opeens wordt iedereen ontzettend bang. En dat werd erger, omdat de verspieders steeds meer zijn gaan overdrijven. De bewoners worden in de verhalen steeds groter. Enorme kerels lopen daar rond. Het zijn eigenlijk reuzen. En ze worden ook steeds gevaarlijker: het zouden wel menseneters kunnen zijn! Herkent u de manier waarop er vanuit angst gesproken wordt over de gevaren onder de vluchtelingen die ons overstromen? Wat die allemaal niet voor gevaar kunnen stichten...

En als je zo praat, word je zelf steeds meer slachtoffer en kleiner. Zo ook de verspieders. In de ogen van die reuzen zijn ze niet meer dan sprinkhanen, brugmuggen. Het resultaat laat niet lang op zich wachten: de mensen komen in opstand, rebellie breekt uit: zijn wij zover gekomen om ons leven op het spel te zetten voor een belofte die op losse schroeven staat? Waren me maar in Egypte gebleven. Liever slaven zijn dan vrije mensen die niet zeker kunnen zijn van de toekomst.

Angst doet de mooie namen vergeten en ook de belofte van God. In plaats van Gods mensen te zijn en te vertrouwen op Gods belofte gaan ze zich voelen als sprinkhanen, ongedierte. Ook en vooral in hun eigen ogen. Wat stellen we eigenlijk voor. Het beloofde land. Je bent er dichtbij, maar het is geen haalbare kaart.

Duizenden jaren zijn verstreken sinds dit verhaal ontstond. Intussen hebben wij het

verzekeringswezen in het leven geroepen om ons van de angst van een ongewisse toekomst te bevrijden. We kunnen ons voor van alles en nog wat verzekeren. En helpt het?

Hoe kijken wij naar de toekomst? Voor ons persoonlijk. Of als gemeente. Het zou heel goed kunnen dat je allerhande beren op de weg ziet. Zoals de verspieders die ook opsommen. Over de gevaren die er zijn van mensen die sterker en anders zijn dan wij. Hoor de cijfers: we worden christelijke natie af. We zijn een echte minderheid als christenen. En kijk ook eens naar onze gemeente. Wat een klein groepje! En dan gaan allerlei alarmsirenen af. Dan slaat de angst toe, de verwarring ook: durf ik wel een volgende stap te nemen? Kan het wel lukken? Angst kan gaan regeren. Of mopperen op God of de leiders dat we in zo'n situatie terecht zijn gekomen.

Dan moeten we ook nog wel luisteren naar één man, Kaleb. Ook hij is 40 dagen in het land geweest en heeft er rond gekeken. Voor hem is de belofte overleefd gebleven en dat behoedt hem voor sprinkhaangevoelens. Zijn geloof in God maakt hem sterk en Kaleb zegt met kracht: "Met een goede klim klimmen we omhoog en beërven het, want met wat wij kunnen, kunnen we het aan!" De Engelse vertaling luidt: *Yes we can*. Had u door dat dat citaat waarmee Obama campagne voerde een bijbels citaat was? Ik niet, ik kwam er nu pas achter.

Deze ene mens straalde moed uit. Angst houdt je in de woestijn. Vertrouwen op Gods belofte doet je je eigenwaarde beseffen en op weg gaan in de richting van het beloofde land. Wat een verschil in kijkrichting. 12 verspieders hebben goed rond gekeken. En ze zien verschillende dingen.

In wie herkennen wij ons als we nadenken over de toekomst en over het Rijk van God dat ons is toegezegd?

Sluip er angst in? Voelen we ons klein en nietig worden? En ja, we kennen wel het evangelie, we horen wel over Gods trouw en goedheid, we beseffen wel de kracht van Gods liefde, maar... waar moet het naar toe met deze wereld?

En in ons eigen leven: hoe moet ik verder? Er zijn zoveel dingen waar ik tegenop zie. Als reuzen zo groot. Je kunt jezelf soms zo nietig en klein, kwetsbaar en broos voelen in een wereld waarin van alles gebeurt waar je toch geen invloed op hebt.

En de stem van Kaleb? Moedig voortgaan? Je niet klein laten maken? Zelfbewust zijn dat God met je is en dat je dingen hebt te doen en dat je stappen mag zetten naar Gods toekomst? Zie je dan wel dat God in deze wereld wel degelijk nog steeds aanwezig is? Met de groep mensen die samenkwamen om te praten over de weg van de gemeente, klonken geloofsgetuigenissen over ervaringen in de afgelopen twee jaar: hoe je merkt dat God met je is doordat mensen voor je bidden, in gebaren die gemaakt worden naar elkaar om elkaar te bemoedigen en te laten merken dat je meetelt als mens, in de openheid van praten en denken met elkaar, in saamhorigheid, in diensten, in gespreksavonden en de komst van een jonger echtpaar uit het Midden Oosten.

Angst en moed. We herkennen ze allebei als we nadenken over de toekomst, ook voor de gemeente. Er is veel moois te zien. Er zijn ook onzekerheden en verwarring. Dit verhaal zegt me dat we niet moeten overdrijven en elkaar angst aan praten door allerlei reuzen aan te wijzen. Wél dat we met elkaar in gesprek moeten over wat we zien én dat we

daarin zoeken naar de betekenis van beloften en woorden van God. Wat wil God ons geven en wat wil God dat wij na laten?

We zullen stappen moeten zetten. Moedig zijn. Wat dat ook is. En in geloof verder gaan. Dat kan echt verschil maken in de wereld waarin we leven. Mooi dat de gemeente deze komende week weer met elkaar in gesprek gaat over de vraag 'hoe verder?'

Ik citeer nog woorden die al dan niet terecht worden toegeschreven aan Nelson Mandela:

Je moet je niet kleiner voordoen dan je bent

opdat de mensen om je heen zich vooral niet onzeker zouden gaan voelen.

We zijn geboren om de luister van God uit te dragen die in ons woont.

Niet slechts in enkelen van ons, maar in ons allemaal.

Als wij ons licht laten schijnen, geven we anderen onbewust toestemming om dat ook te doen.

Als wij bevrijd zijn van onze eigen angst, bevrijdt onze aanwezigheid automatisch anderen.

Onze diepste angst is niet dat we ontoereikend zijn.

Onze diepste angst is dat we oneindig machtig zijn.

*Het is ons licht, niet onze duisternis
waar we het allerbangst voor zijn.*

We vragen ons af:

Wie ben ik dat ik briljant, buitengewoon aantrekkelijk, getalenteerd en geweldig zou zijn?

Maar waarom eigenlijk niet?

Je bent toch een kind van God?